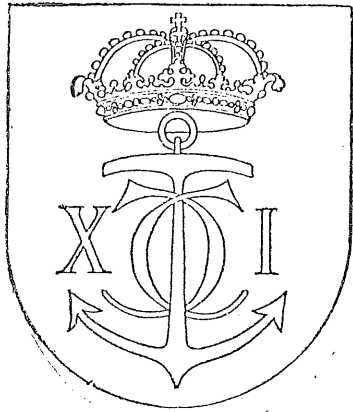

8 03 17

107 498 89

1080

RIKSINTRESSEN,
KULTURMINNESVÅRD
I KARLSKRONA

Riksintressen
för kulturminnesvården i
Karlskrona kommun

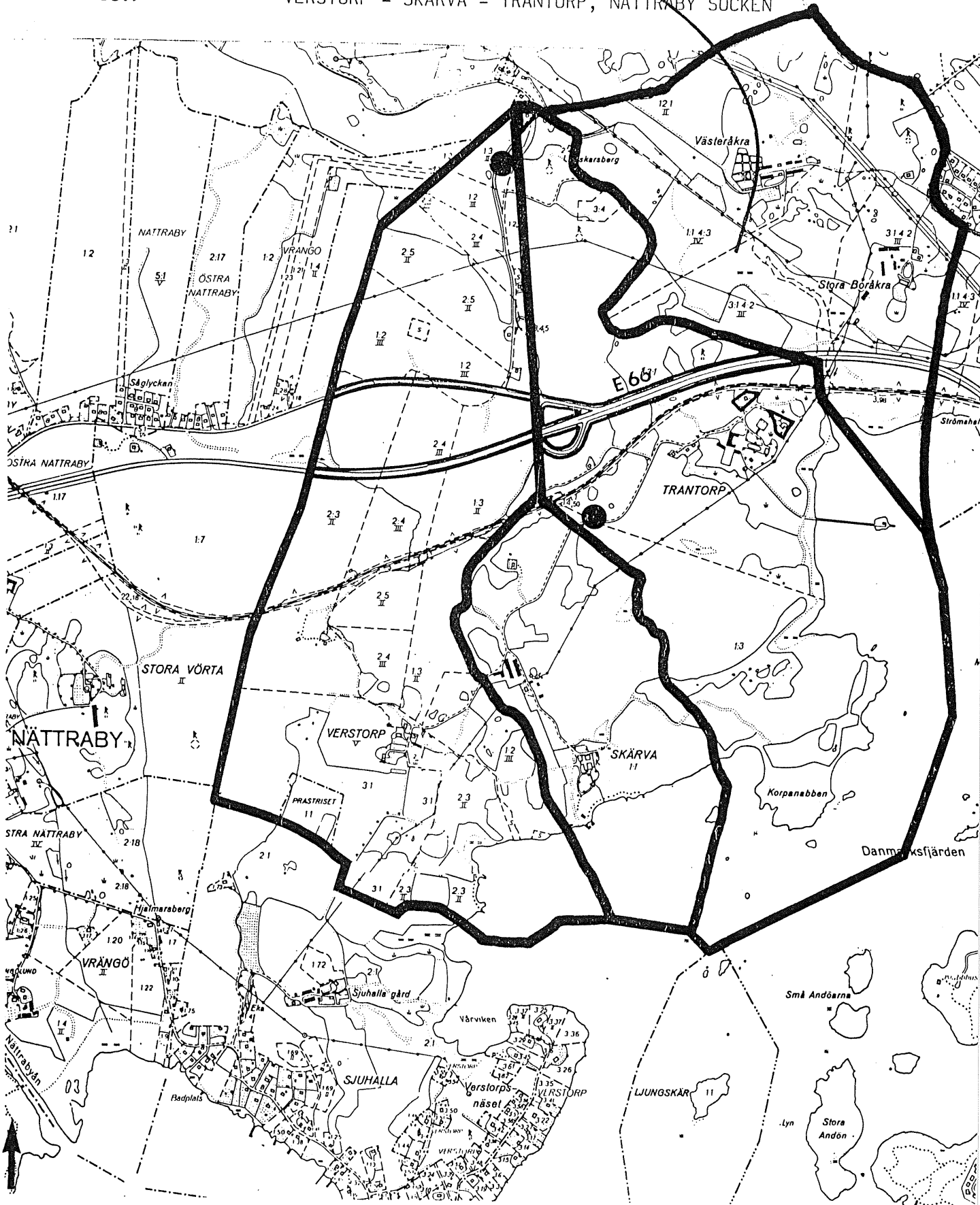
1080.009	Verstorp, Skärva, Trantorp, Västeråkra, St Boråkra
1080.011	Karlskrona stad, befästningarna
1080.021	Flaskär/Ormskär
1080.024	Jämjö sns centralbygd, Hallerums- viken
1080.025	Tjurkö stenhuggeri
1080.026	Utlängan, Stenshamn, ungsjär, Långören
1080.037	Kristianopel
1080.038	Brämsehus, Fredsholmen

VERSTORP, SKÄRVA, TRANSTORP, VÄSTERÅKRA, ST. BORÅKRA

Runt Karlskrona utbreder sig en krans av större lantegendomar som under 17- och 1800-talen köptes upp av sjöofficerare och likställda. Gårdarna bebyggdes med herrgårdsliknande manbyggningar och parker anlades. Till de bättre bevarade hör Verstorp, Skärva, Trantorp, Västeråkra och St. Boråkra, belägna i ett tämligen ostört kulturlandskap.

Utriktningen av riksinhasset: Västeråkra och Stora Boråkra

VERSTORP - SKÄRVA - TRANTORP, NÄTTRABY SOCKEN

Underlagskarta: förminskad ekonomisk karta

- Ödelagd torpbebyggelse
- ▭ Sentida förändringar

0 500 1000 m

80.9
K
03556, 03557
03566, 03567

VERSTORP-SKÄRVA-TRANTORP, NÄTTRABY SOCKEN
Kulturlandskap med herrgårdar. Skärva är av riksintresse.

Motivering

För Karlskronatrakten typisk natur med herrgårdar, herrgårdsparkar och kulturlandskap med karaktäristiska drag.

Beskrivning

Agdatorp tillsammans med Verstorp, Skärva och Trantorp, alla i Nättraby socken, utgör exempel på de övre samhällsskiftens markköp i Karlskronas närhet. Många hemman i byar runt staden uppköptes och med tiden utökades ofta markinnehavet utöver flera hemman, vilka sammanslogs. Man lät också många gånger uppföra herrgårdsliknande boningshus.

Verstorp bestod vid laga skiftet år 1831 av fyra gårdar (jordeboksnummer). Två gårdar ägdes av amiralen Norden-skjöld och två av varsin bondes arvingar. Bebyggelsegrupperingen inför laga skiftet motsvarar i det närmaste helt dagens bebyggelsesituation eftersom skiftet inte medförde någon utflyttning av bebyggelse. Noterbart är att huvuddelen av torpbebyggelsen består i dag. Kulturmarkens omfattning och utbredning överensstämmer i hög grad med situationen vid laga skiftet. Området är helt ostört av sentida verksamhet bortsett från en ny vägdragning.

Hemmanet Skärva har sannolikt ursprungligen tillhört byn Verstorp. Inget kartmaterial finns som kan belysa kulturlandskapets utveckling inom området. Ur ägandelängden (Martelius 1958) framgår att Skärva år 1785 köptes av varvsamiralen Fredrik Henrik af Chapman. Inom ett år hade han låtit färdigställa ett byggnadskomplex i en blandning av allmogetradition och nyklassisk stil. Med anledning av den kombination av säregen bebyggelse, parkanläggning och sina minnen från gårdens byggherre, af Chapman är Skärva herrgård med tillhörande park förklarad som byggnadsminne 1976-02-03. Området omkring Skärva utgörs av ett ängs- eller parklandskap med ett stort inslag av mycket gamla lövträd. Området som helhet är ostört av sentida verksamhet.

Byn Trantorp ägdes vid slutet av 1700-talet till 3/4 av handelsmannen Humbla i Karlskrona och till 1/4 av avlidne bonden Sven Christopherssons arvingar. Bebyggelsen, i form av två gårdar, låg ca 100 m väster om nuvarande bebyggelsen. Mellan åren 1834 och 1918 har den mindre fastigheten uppgått i den större. Området är som helhet relativt oförändrat sedan 1800-talet. Bl.a. finns flera torp bevarade.

VÄSTERÅKRA (V. Boråkra)

utgjorde före storskiftet 1765 en del av kronohemmandet Boråkra. Nuvarande huvudbyggnad uppfördes 1826-27 på äldre grund av amiralitetsapotekaren Moses Söderström, vilken också organiserade den ännu för 10 år sedan brukade trädgården. Åbyggnaderna är f n under reno-
vering.

ST. BORÅKRAs

manbyggnad ombyggdes radikalt 1880 och står som ett gott exempel på den moderna schweizerstilen. Markanvändningen överensstämmer med övriga gårdar.